

Дослідження впливу НІТ навчання на особистість учнів молодших класів.

*Жук Ю.О., Бісіркін П.М.
Інститут засобів навчання АПН України.*

Запровадження нових інформаційних технологій навчання (НІТН) у навчально-виховному процесі молодших класів загальноосвітніх навчальних закладів формує множину питань, пов'язаних з проблемами впливу зазначених технологій на формування особистості учнів. Необхідність вивчення наслідків застосування засобів НІТ як засобів навчальної діяльності учнів молодшої школи зумовлено їх віковими особливостями, швидким розвитком їх психофізіологічних якостей, формуванням способів мислення, діяльності, стратегій поведінки у навчальному та соціальному середовищі.

В Інституті засобів навчання АПН України розпочато цикл експериментальних досліджень у зазначених напрямках. Вимір психічних якостей учнів здійснюється за допомогою тестових завдань, які розроблені Академіком АПН України Максименком С.Д.[1] та адаптованих тестових завдань, в основу яких покладено завдання, що розроблені Фрідманом Л.М., Пушкіною Т.А. та Каплунович И.Я. [4]. Експертну оцінку та уточнення адаптованих тестових завдань було проведено у співпраці з лабораторією початкової освіти Інституту педагогіки АПН України при безпосередній участі її наукових співробітників Пономарьової І.В. та Шпакової В.С. За допомогою вищезазначених тестів досліджуються особливості мислених процесів учнів молодших класів, а саме: здібність до абстрагування, швидкість протікання процесу мислення, рівень здатності до перцептивних дій, ступінь здатності до побудови внутрішнього плану дій, рівень розвитку мовних якостей, що супроводжують процес мислення та рівень образної уяви. Дослідження проводиться на базі шкіл Голосіївського району м. Києва де НІТН використовуються у навчально-виховному процесі початкової школи. У контрольних групах зазначених шкіл НІТН не використовується.

Попередні висновки, які можна зробити на основі результатів експериментального дослідження та їх математичного опрацювання [2, 3], надають можливості константувати, що використання засобів НІТН :

- не впливає на формування рівня здатності до перцептивних дій та формування рівня образної уяви (результати є статистично не розрізними);
- впливає позитивно на формування рівня здатності до абстрагування (статистичні відмінності спостерігаються на рівні досягнень 0,57 при максимальному рівні 3,0 з вірогідністю понад 95%);

- впливає негативно на швидкість протікання процесів мислення (статистичні відмінності спостерігаються на рівні досягнень 0,85 при максимальному рівні 1,0 з вірогідністю понад 95%);
- впливає позитивно на формування ступіні здатності до побудови внутрішнього плану дій (статистичні відмінності спостерігаються від рівня досягнень 0,25, при максимальному рівні 1,0 з вірогідністю понад 95%);
- впливає позитивно на рівень розвитку мовних якостей, що супроводжують процес мислення (статистичні відмінності спостерігаються від рівня досягнень 1,00, при максимальному рівні 3,0 з вірогідністю понад 99%).

В процесі експериментального дослідження була визначена залежність результатів формування психічних якостей учнів молодших класів від якості дидактично орієнтованих засобів НІТ, методики їх використання та ступеня майстерності учителів. Враховуючи ці фактори, результати проведених досліджень не можна вважати остаточними. На нашу думку, коректність висновків щодо впливу засобів НІТН на формування психофізіологічних якостей учнів може бути підтверджена широкомасштабним експериментальним дослідженням з залученням великого спектру комп'ютерно орієнтованих засобів навчання, різних методик їх використання у навчально-виховному процесі, різноманітних методів виміру психофізіологічних особливостей учнів та різних методик математичного опрацювання результатів експериментального дослідження. Однак, вже зараз можна казати про суттєву різноманітність формування ряду мислених процесів у учнів молодшого шкільного віку при використанні ними у власній навчальній діяльності засобів НІТН.

1. Максименко С.Д. Індивідуальні особливості мислення дитини. -К.: Знання, 1977.
2. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. -М.: Речь, 2000.
3. Суходольский Г.В. Основы математической статистики для психологов.- СПб.: СПбУ, 1998.
4. Фридман Л.М., Пушкина Т.А., Каплунович И.Я. Изучение личности учащегося и ученических коллективов.- М.: Просвещение, 1988.

Комп'ютери в навчальному процесі: Матеріали 2-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції 29-30 жовтня 2002 року / Збірник під ред. М.В. Дудика. – Умань: Алмі, 2002. С.25-27.